

Менеджменттегі мотивациялау

Сұрақтар

- ▶ Мотивация түсінігінің мәні және даму кезеңдері.
- ▶ Психологиялық әдістерді басқаруда пайдалану талпыныстары.

Мотивация дегеніміз -

- ▶ көздеген мақсатқа жету үшін өзін және басқаларды жұмысқа ынталандыру. Мотивация адамдарда болатын әртүрлі қажеттіліктерге негізделген.

Мотивация жағдайында екі түрлі сыйлыққа ие болады:

1. ішкі сезімдік сыйлық,
2. сыртқы сыйлық

- ▶ Ішкі сыйлықты жұмыстың өзі береді, яғни адамның өзінің жасаған еңбегіне іштей
- ▶ қанағаттануы.
- ▶ Сыртқы сыйлықты ұйым береді, яғни орындалған жұмыстың бағалануы. Мысалы, еңбек ақы, қызметін жоғарылату, марапаттау, қосымша ақы төлеу жатады.

- ▶ Мотивацияның екі теориясы бар:
- ▶ Ø Мотивацияның маңызды теориясы
- ▶ Ø Мотивацияның іс жүргізу теориясы
- ▶ Мотивацияның маңызды теориясы - адамдардың көздеген мақсатына қарай әрекет
- ▶ етуге мәжбүр ететін іштей талаптануды теңестіруге негізделген.
- ▶ Мотивацияның іс жүргізу теориясы адамдардың көзқарасын, түсінігін ескере отырып, олардың өздерін қалай ұстайтындықтарына қарай негізделген.

ПОТРЕБНОСТЬ В САМОАКТУАЛИЗАЦИИ
РЕАЛИЗАЦИЯ СВОИХ ЦЕЛЕЙ, СПОСОБНОСТЕЙ,
РАЗВИТИЕ СОБСТВЕННОЙ ЛИЧНОСТИ

ЭСТЕТИЧЕСКИЕ ПОТРЕБНОСТИ
ГАРМОНИЯ, ПОРЯДОК, КРАСОТА

ПОЗНАВАТЕЛЬНЫЕ СПОСОБНОСТИ
ЗНАТЬ, УМЕТЬ, ПОНИМАТЬ, ИССЛЕДОВАТЬ

ПОТРЕБНОСТЬ В УВАЖЕНИИ
КОМПЕТЕНТНОСТЬ, ДОСТИЖЕНИЕ УСПЕХА,
ОДОБРЕНИЕ, ПРИЗНАНИЕ

ПОТРЕБНОСТЬ В ЛЮБВИ
ПРИНАДЛЕЖНОСТЬ К ОБЩНОСТИ,
БЫТЬ ПРИНЯТЫМ, ЛЮБИТЬ И БЫТЬ ЛЮБИМЫМ

ПОТРЕБНОСТЬ В БЕЗОПАСНОСТИ
ЧУВСТВОВАТЬ СЕБЯ ЗАЩИЩЕННЫМ,
ИЗБАВИТЬСЯ ОТ СТРАХА И НЕУДАЧ

ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ПОТРЕБНОСТИ
ГОЛОД, ЖАЖДА, ПОЛОВОЕ ВЛЕЧЕНИЕ И ДРУГИЕ

- ▶ А.Маслоудың көзқарысы «қажеттілік иерархиясы» деп аталады.
- ▶ 1. Физиологиялық қажеттілік өмір сүру үшін қажет. Бұған жалпы адамдардың тыныс тіршілігі үшін, ауа, су, баспана, демалу, тамақ сияқты қажеттіліктер жатады.
- ▶ 2. Қауіпсіздік, қорғану қажеттілігіне қоршаған орта тарапынан болатын физикалық және психологиялық қауіп қатерден қорғану қажеттілігі жатады.
- ▶ 3. Әлеуметтік қажеттілік - бір немесе біреуге қатысты сезімі, өзінді біреулердің құрметтеу сезімі, әлеуметтік қарым-қатынас, сүйемелдеушілік сезімдері жатады.
- ▶ 4. Құрметтеу қажеттілігі - өзін-өзі құрметтеу, жеке басының жетістіктері, біліктілігі, басқалардың өзін құрметтеуі жатады.
- ▶ 5. Өзін-өзі көрсету қажеттілігі - өзінің жеке басының өсіп жетілуін, барлық мүмкіндіктерін жүзеге асыру қажеттілігі.

- ▶ Мотивацияның іс жүргізу теориясы 3-ке бөлінеді:
- ▶ *Үміттену* - жұмсалған күш-жігермен алынатын нәтиже арасындағы байланыс;
- ▶ *Әділеттілік* - екі адамның жұмыс орындауын салыстыру арқылы бағалау;
- ▶ *Портер-Лоулер моделі* - қажетсіну, үміттену, әділеттілікті көтермелеу, еңбек нәтижесіне қанағаттану сезімі